

(*)Facultade de CC. Económicas e Empresariais

Presentación

(*)

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales tiene una amplia trayectoria dentro de nuestra Universidad. A principios de los 70 ya se impartían enseñanzas de Ciencias Económicas en el antiguo Colegio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse en la Universidad de Santiago de Compostela. En 1990 se segrega el Campus de Vigo, lo que supondrá el nacimiento de la Universidad de Vigo.

En el curso 1991/92 se inicia la docencia de las licenciaturas de Ciencias Económicas y de Ciencias Empresariales en el edificio actual, registrándose dos procesos de reforma de sus planes de estudios en los años 1995 y 2002. A raíz de la promulgación del RD 1393/2007 sobre ordenación de las enseñanzas universitarias se pone en marcha el proceso de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, de tal forma que, para el curso académico 2009/2010, comenzarán a impartirse las titulaciones de Grado en Administración de Empresas y en Economía a las que se refieren estas guías.

Se persigue con ello ofertar unas titulaciones más adaptadas al contexto actual, con una adaptación de las metodologías docentes orientadas hacia el aprendizaje del alumno y el desarrollo de sus capacidades.

Localización

(*)

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de Vigo está en el Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Cliccando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa

En caso de precisar información es posible contactar a través de las siguientes vías:

Correo - Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserjería)

986 812403 (Secretaría de Alumnos)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnos)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Servizos ofertados

(*)

La Facultad cuenta con una importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte a las actividades de investigación, docencia y extensión universitaria. Resumidamente, hay 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática y un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispone de un salón de actos con un aforo aproximado de unas 550 personas, un salón de grados para 60-80 personas, biblioteca con 400 puestos de lectura y cafetería-comedor.

A continuación se desglosa la información sobre servicios importantes para el alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS A OS ESTUDANTES

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matriculas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Equipo decanal

(*)

Decano	José Santiago Gómez Fraiz
Secretaria	Gonzalo Caballero Míguez
Vicedecano de Organización Académica	Fernando Comesaña Benavides
Vicedecana de Calidade	Raquel Arévalo Tomé
Vicedecano de Relacións Internacionais	Jorge Vila Biglieri
Vicedecana de Adaptación ao EEES	Carlos M ^a Fernández-Jardón Fernández

(*)

(*)

(*)Grao en Administración e Dirección de Empresas

Subjects

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V03G020V01701	Commercial Research	1st	6
V03G020V01702	Financial planning	1st	6
V03G020V01901	Auditing	1st	6
V03G020V01910	Sectorial marketing	1st	6
V03G020V01921	International commercial law	1st	6
V03G020V01922	Financial engineering	1st	6
V03G020V01923	International Finance	1st	6
V03G020V01925	Knowledge management and technological innovation	1st	6
V03G020V01926	Advanced financial accounting	2nd	6
V03G020V01927	Creation and simulation of companies	2nd	6
V03G020V01928	Corporate criminal law	2nd	6
V03G020V01929	Information resources management	2nd	6
V03G020V01930	Responsible marketing	2nd	6
V03G020V01931	Banking management	2nd	6
V03G020V01991	Final Year Dissertation	2nd	12

IDENTIFYING DATA				
Investigación comercial				
Subject	Investigación comercial			
Code	V03G020V01701			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Martínez Senra, Ana Isabel			
Lecturers	Martínez Senra, Ana Isabel			
E-mail	aimtnez@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia pretende que o estudante adquira unha visión ampla das diversas técnicas de recollida da información e familiarícese cos sistemas de análises e interpretación dos datos. O obxectivo final da materia é que o alumno sexa capaz de desenvolver un proceso de investigación comercial.			

Competencias	
Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Comprensión do proceso de investigación comercial dende un punto de vista teórico e aplicado.	B1 B13	C6	
(*)Conocer los productos financieros derivados y sus operaciones			
Manexo das técnicas máis empregadas na recolección e análise da información.	B1 B13	C6	
Capacidade de abordar de xeito eficaz actividades relacionadas co proceso de investigación comercial.	B1 B5 B13	C6	D3

Contidos	
Topic	
Tema 1: O papel da investigación comercial	Obxectivos do tema. Concepto. Aplicacións. Limitacións. Consideracións éticas. Tipos de investigación. Etapas. Fontes de información.
Tema 2: Investigación exploratoria. Técnicas cualitativas	Obxectivos do tema. Características. Reunión de grupos. Entrevista en profundidade. Técnicas proyectivas. Observación.
Tema 3: Investigación causal e descriptiva. Técnicas cuantitativas	Obxectivos do tema. Características. Experimentación. Enquisas ad hoc. Enquisas periódicas.
Tema 4: Medición e escalas	Obxectivos do tema. Medición e propiedades das escalas. Escalas básicas. Escalas comparativas. Escalas non comparativas. Creación de escalas. Avaliación das escalas.
Tema 5: Deseño do cuestionario	Obxectivos do tema. Concepto e funcións do cuestionario. Tipos de preguntas. Elaboración das preguntas. Estrutura e secuencia do cuestionario. Pretest do cuestionario.
Tema 6: Deseño e procedemento de muestreo	Obxectivos do tema. Conceptos básicos. Etapas na selección da mostra. Muestreo non probabilístico. Muestreo probabilístico. Cálculo do tamaño da mostra.
Tema 7: Análise dos datos	Obxectivos do tema. Consideracións previas. Etapas. Codificación. Análise univariante. Análise bivariante. Análise multivariante.
Tema 8: Elaboración do informe	Obxectivos do tema. Importancia do informe. Estrutura do informe. Presentación.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	29	30	59
Resolución de problemas	20	31	51
Prácticas autónomas a través de TIC	0	25	25
Probas de resposta curta	2	12	14

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Presentación dos obxectivos e contidos da materia, metodoloxía de traballo e sistemas de avaliación.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia, complementada co uso de medios audiovisuais e a formulación de cuestións dirixidas aos estudantes para facilitar a aprendizaxe. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material colgado en faitic, co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas devanditas cuestións.
Resolución de problemas	En cada práctica realizaranse actividades (aplicación de conceptos, exercicios ou casos de estudo) coa finalidade de aplicar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos nas sesións maxistrais. Os estudantes traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor. Estas sesións prácticas terán lugar en seminarios ou aulas de informática.
Prácticas autónomas a través de TIC	Ao finalizar un tema teórico abrírase un test na Plataforma Tema, relativo ós contidos desenvolto na sesión maxistral. Trátase de actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno e que deberán realizarse nos prazos sinalados.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Cada estudante solicitaralle ao profesor as aclaracións que estime oportunas para comprender mellor a materia e desenvolver con éxito as actividades propostas. Ademais o profesor establecerá ao principio de curso un horario para tutorías individuais ao que o alumno pode acudir para resolver calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas	A valoración neste contexto pode consistir na entrega de exercicios, exposicións orais ou a realización dun test.	30	B1 B5 B13	C6	D3
Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliaráse a resolución dos cuestionarios vinculados ás sesións maxistrais.	10	B13	C6	D3
Probas de resposta curta	Proba escrita que inclúe preguntas directas e breves sobre aspectos concretos do programa da materia. Será necesario aprobar esta proba para avaliar o resto.	60	B1 B5	C6	

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo **condición imprescindible obter como mínimo un 2,5** (sobre 6) na proba de resposta curta.

A puntuación obtida nas prácticas mantense na convocatoria de xuño e xullo do curso académico en vigor pero non se gardará para cursos sucesivos.

A data dos exames pódese consultar no apartado de organización docente do seguinte enlace: <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Malhotra, N.K., **Investigación de mercados. Conceptos esenciales**, Pearson, 2016

Complementary Bibliography

Fernández Nogales, A., **Investigación y técnicas de mercados**, Segunda edición, Esic, 2004

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

IDENTIFYING DATA**Planificación financeira**

Subject	Planificación financeira			
Code	V03G020V01702			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Cibrán Ferraz, María Pilar			
Lecturers	Cibrán Ferraz, María Pilar			
E-mail	pcibran@uvigo.es			
Web				
General description	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Competencias

Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Saber facer un diagnóstico das necesidades financeiras dunha empresa	B1 B2 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Xestionar eficaz e eficientemente unha carteira de valores de renda fixa.			
Elaborar a planificación financeira a curto prazo dunha empresa	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Elaborar a planificación financeira a longo prazo dunha empresa	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Topic

Tema 1. Conceptos xerais de planificación financeira. Análise e interpretación de estados financeiros.

Tema 2. Diagnóstico económico-financeiro.

Tema 3. Estados financeiros previsionais a curto prazo.

Tema 4. Estados financeiros previsionais a longo prazo

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	10	10	20
Resolución de problemas	20	20	40
Prácticas en aulas informáticas	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	18	20
Traballos e proxectos	2	18	20

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos mais relevantes e de maior dificultade conceptual. posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos practicos co obxectivo de clarificar os conceptos *teóricos. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula como complemento das sesións maxistrais con resolución de problemas e/ou exercicios guiada polo docente.
Prácticas en aulas informáticas	Resolución de exercicios e casos en folla excel en aula informática. Posibilidade de caso integral

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Prácticas en aulas informáticas	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba no exame final dos exercicios de *planificacion financeira resoltos durante o curso	60	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15	D1 D2 D3 D4 D5
Traballos e proxectos	Valoración do Desenvolvemento, resolución e avaliación no exame final dun caso integral de planificación a curto e longo prazo elaborado en grupo e supervisado en clase sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións.	40	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia hai que realizar os dous tipos de probas propostas, ambas as no exame final, resolución de exercicios e traballos e proxectos, e obter a nota mínima de aprobado en cada parte, aplicada a ponderación. Non se compensan notas inferiores ao aprobado de cada parte, nin se obtén nota final só cunha das partes do exame.

Condutas inadecuadas e prexudiciais para o normal funcionamento da clase e da convivencia poderán carrexar sancións.

Este esquema de avaliación é válida para todas as convocatorias.

As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo xustificáanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade:

<http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201718.html>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Cibrán,P.; Prado,C.; Huarte, C. y Crespo, M.A., **Planificación Financiera**, 2013,

Cibrán, P; Villanueva, M, **Gestión Financiera. Teoría y casos prácticos.**, 2005,

Cibrán, P; Villanueva, M; Fernández, T, **Planificación Financiera. Teoría y casos prácticos**, 2008,

---

Mariño Garrido, T., **Claves para el análisis económico-financiero**, 2009,

---

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Decisións de investimento/V03G020V01402

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Other comments

Esta guía docente anticipa as *íneas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se *concibe flexible, en consecuencia, pode *requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

IDENTIFYING DATA**Auditoría**

Subject	Auditoría			
Code	V03G020V01901			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Ruiz Blanco, María Silvia			
Lecturers	Ruiz Blanco, María Silvia			
E-mail	sblanco@uvigo.es			
Web				
General description	<p>Esta materia relaciónase especialmente cos contidos incluídos na materia de Contabilidade financeira de segundo curso. A auditoría financeira é unha das especializacións do profesional contable e os créditos da materia deben proporcionar ao alumno os coñecementos e habilidades básicos para un futuro desenvolvemento profesional neste ámbito concreto da *auditoria ou, máis xenérico, da contabilidade. A materia se *adequa ao perfil profesional e académico da titulación, xa que a *auditoria é unha especialización profesional que capacita para o desempeño de funcións propias da xerencia e o asesoramento empresarial.</p> <p>Os campos profesionais nos que se proxecta son,, ademais da auditoría de contas, o deseño e planificación dunha contabilidade, a xestión contable, o asesoramento contable, entre outros.</p>			

Competencias

Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Identificar o marco legal e institucional que regula a *auditoria de contas	B5	C6	
Identificar los procedimientos y prácticas específicas de la profesión de auditoria de cuentas.	B1	C6	
Aplicar os coñecementos adquiridos na propia materia e noutras de cursos previos, como as materias de contabilidade financeira, contabilidade de custos, análise contable e matemática das operacións financeiras a futuras situacións profesionais. Desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas específicos da materia.	B5 B10 B13	C8	D1
Buscar, identificar e interpretar os datos económicos que ofrece a empresa co obxectivo de propor os axustes de *auditoria adecuados	B1 B13	C16	

Contidos

Topic	
1. Fundamentos económicos e sociais.	1.1. A información empresarial: as contas anuais. 1.2. O control sobre a información contable. 1.3. Definición e *encuadramiento da *auditoria de contas. 1.4. O mercado da *auditoria de contas.
2. Contexto normativo da *auditoria de contas	2.1. O contexto económico-social, institucional e legal. 2.2. A ley e o reglamento de auditoria. 2.3. As normas técnicas.

3. Descrición do proceso dunha auditoría.	3.1. Visión global do proceso. 3.2. Aceptación do encargo. 3.3. Planificación: identificación de riscos, determinación da importancia relativa e documentación do traballo de planificación. 3.4. Execución: obtención de evidencias. 3.5. Emisión do informe.
4. *Auditoría do ciclo de compras-pagos.	4.1. Introducción. 4.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 4.3. Identificación de riscos específicos. 4.4. Obxectivos e procedementos.
5. *Auditoría do ciclo de vendas-pagos.	5.1. Introducción. 5.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 5.3. Identificación de riscos específicos. 5.4. Obxectivos e procedementos.
6. *Auditoría do ciclo conversión.	6.1. Introducción. 6.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 6.3. Identificación de riscos específicos. 6.4. Obxectivos e procedementos.
7. *Auditoría da área de inmaterializado material e inmaterial.	7.1. Introducción. 7.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 7.3. Identificación de riscos específicos. 7.4. Obxectivos e procedementos.
8. *Auditoría dos activos financeiros non comerciais.	8.1. Introducción. 8.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 8.3. Identificación de riscos específicos. 8.4. Obxectivos e procedementos.
9. *Auditoría dos pasivos financeiros non comerciais.	9.1. Introducción. 9.2. Principios e normas xeralmente aceptados. 9.3. Identificación de riscos específicos. 9.4. Obxectivos e procedementos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballos de aula	15	30	45
Resolución de problemas	12.5	25	37.5
Lección maxistral	15	30	45
Outras	7.5	15	22.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballos de aula	Actividade na que se formulan problemas ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Resolución de problemas	Realización de casos concretos co obxectivo de detectar incorreccións contables, propor as correccións oportunas e determinar o seu efecto no informe de auditoría
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. O profesor pode solicitar a participación dos alumnos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballos de aula	Esta actividade implica a supervisión do traballo realizado polo alumno por parte do profesor co fin de resolver as dúbidas que poidan xurdir e non como un método de avaliación. É importante que o alumno participe activamente e solicite as explicacións que necesite.
Resolución de problemas	Todos os exercicios e problemas que se expoñen, tanto como traballo autónomo ou como traballo na aula, son corrixiados na aula. Dispónse dun horario de *tutorías para que os alumnos resolvan dúbidas.

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results

Traballos de aula	Realización de traballos ou problemas por parte do alumno	15	B1 B5 B10 B13	C8 C16	D1
Resolución de problemas	Realización dun exame teórico-practico co contido da materia	60	B1 B5	C6 C8 C16	
Outras	Probas diversas sobre cuestións concretas para avaliar o grao de comprensión da materia e expor accións de mellora.	25		C6 C8 C16	

Other comments on the Evaluation

A aplicación concreta das metodoloxías de avaliación continua pode diferir entre centros, debido ás particularidades de cada un deles. Así mesmo, estas metodoloxías son de aprendizaxe e deben servir para axudar a preparar o exame final. Por iso, a puntuación obtida a través da avaliación continua aplicarase exclusivamente ás convocatorias correspondentes ao curso académico no que se realicen. O criterio de avaliación manterase en todas as convocatorias, sexan ordinarias ou extraordinarias. Excepcionalmente e sempre que estea debidamente xustificado, poderase avaliar ao alumno exclusivamente coa nota do exame final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as aprobadas pola Xunta de Centro para o curso 2016-2017 e poden ser consultadas na páxina web da Facultade.

<http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201718.html>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Alvarado Riquelme, M, **La auditoría financiera.Casos prácticos de auditoría de cuentas anuales elaborados bajo principios nacionales e internacionales.**, Edisofer, 2008

Arenas, P. , Moreno, A., **Introducción a la auditoría financiera. Teoría y casos prácticos**, MCGRAW-HILL / INTERAMERICANA DE ESPAÑA,, 2012

De la Peña Gutiérrez, A., **Auditoría: un enfoque práctico.**, Paraninfo, 2008

Segovia San Juan, I. et al., **Introducción a la auditoría financiera**, UNED, 2011

Complementary Bibliography

Sierra, G. y Orta, M., **Teoría de la auditoría financiera**, Mcgraw Hill, 1996

VVAA, **Manual de Auditoría**, Francis Lefevre, 2017

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Análise contable/V03G020V01601

Contabilidade de custos/V03G020V01602

IDENTIFYING DATA				
Mercadotecnia sectorial				
Subject	Mercadotecnia sectorial			
Code	V03G020V01910			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	García Rodríguez, María José			
Lecturers	García Rodríguez, María José			
E-mail	mjgarcia@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia identifica distintos campos de actividad en los que se requieren prácticas diferenciales de marketing adaptadas a las características particulares de comercialización. Estudio de las estrategias de marketing adecuadas para estos tipos de empresas.			

Competencias	
Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Comprensión e coñecemento dos conceptos e el contido actual de las distintas aplicacións de mercadotecnia sectorial e o seu papel en las empresas	B1	C5	D1
	B2	C6	D3
	B5	C7	D4
	B9	C9	
	B13		

Capacidade de aplicación dos conceptos del mercadotecnia sectorial en casos de empresas	B1	C9	D1
	B2	C10	D3
	B5	C13	D4
	B8	C14	D5
	B9	C16	
	B10		
	B11		
	B13		
	B14		

(*)Conocer y calcular las relaciones básicas de los mercados de divisas

Contidos

Topic

1. Mercadotecnia de servizos
  - 1.1. Mercadotecnia turística
  - 1.2. Mercadotecnia bancaria
  - 1.3. Mercadotecnia sanitaria
2. Mercadotecnia industrial
3. Mercadotecnia non lucrativa
  - 3.1. Mercadotecnia social
  - 3.2. Mercadotecnia política
  - 3.3. Mercadotecnia nas organizacións non lucrativas
  - 3.4. Mercadotecnia pública

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	19.5	0	19.5
Titoría en grupo	5	0	5
Prácticas de laboratorio	22.5	18	40.5
Estudo de casos/análises de situacións	0	14.5	14.5
Presentacións/exposicións	0	10	10
Actividades introductorias	1.5	0	1.5
Probas de resposta curta	1.5	30	31.5
Traballos e proxectos	0	27.5	27.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición de los contenidos de la materia con la participación del alumnado
Titoría en grupo	Primeras sesiones de trabajo para explicar la forma de elaboración y exposición de los trabajos y para formar y poner en marcha los grupos
Prácticas de laboratorio	Resolución de casos prácticos y ejercicios relacionados con los contenidos de la materia. Trabajo en grupo. Exposición de trabajos sobre la materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Realización de trabajos sobre las aplicaciones sectoriales de marketing
Presentacións/exposición	Realización de las exposiciones de los trabajos presentados.
Actividades introductorias	Presentación de la asignatura con sus contenidos básicos y planificación del trabajo del curso.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Titoría en grupo	Atenderanse as dúbidas dos alumnos na materia
Prácticas de laboratorio	Realizaranse aplicacións prácticas do contido da materia

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results

Prácticas de laboratorio	Asistencia, participación y desarrollo de casos prácticos en las clases	10	B1 B2 B5 B9 B11 B14	C9 C10 C13 C14 C16	D1 D3 D4
Estudo de casos/análises de situacións	Elaboración de trabajos prácticos	10	B1 B2 B5 B9 B11 B13 B14	C9 C10 C13 C14 C16	D1 D3 D4 D5
Presentacións/exposicións	Exposición de trabajos prácticos	15	B1 B5 B8 B10		
Probas de resposta curta	Examen sobre los contenidos de la materia	40	B5	C5 C6 C7	
Traballos e proxectos	Entrega y exposición de trabajos teóricos de la materia	25	B1 B5 B9 B13	C9 C14 C16	D1 D3 D4 D5

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia con avaliación continua hai que obter un mínimo de cinco puntos coa suma de todas as actividades realizadas durante o curso e asistir como mínimo a un 80% das clases teóricas e prácticas.

Non se avaliarán os traballos aos alumnos que non os expoñan en clase na data prevista no calendario da materia. Cando sexa por causa xustificada poderán realizar outro traballo asignado polo profesor que exporán segundo o calendario da materia.

Os alumnos que non poidan seguir a avaliación continua serán examinados mediante unha proba escrita de todo o contido da materia valorada sobre 10 puntos que non necesariamente coincidirá coa do resto dos alumnos.

Os alumnos que non poidan seguir a avaliación continua serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos na que se avaliarán contidos teóricos e prácticos da materia.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade:
<http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201718.html>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Grande Esteban, Ildefonso, **Marketing de los servicios**, ESIC, 2005

Barranco, F.J., **Marketing político y electoral**, Pirámide, 2010

Acerenza, M., **Fundamentos del marketing turístico**, Eduforma y Trillas, 2006

Kotler, P.; Lee, N., **Marketing en el sector público: todas las claves para su mejora**, Pearson, 2007

Alcaide, J.C., **Marketing bancario relacional**, Mc Graw-Hill, 2006

Dwyer, F.R.; Tanner, J.F., **Marketing industrial. Conexión entre la estrategia, las relaciones y el aprendizaje**, Mc Graw- Hill, 2007

Mendive, D., **Marketing social**, Cuatro vientos, 2012

Lamata, F.; Conde J.; Martínez M.; Horno, M., **Marketing sanitario**, Díaz de Santos, 1994

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

IDENTIFYING DATA**International commercial law**

Subject	International commercial law			
Code	V03G020V01921			
Study programme	(*)Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language	Spanish			
Department				
Coordinator	Torres Pérez, Francisco José			
Lecturers	Menor Conde, Sara Picatoste Bobillo, Victoria Amalia Torres Pérez, Francisco José			
E-mail	ftorres@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
General description	Right of the International Trade is a matter *optativa that *cursa in the first *cuatrimestre of the fourth year of Degree in Administration of Companies.			
	In her they examine , from the juridical point of view, the contractual figures mothers used or characteristics of the mercantile juridical traffic in the international field.			

Competencies

Code	
B1	Ability to analyse and synthesise
B2	Critical and self-critical thinking
B5	Oral and written communication skills.
B9	Ability to work effectively within a team
B10	Issue assessment reports on specific situations regarding companies and markets
C5	Acquire and understand knowledge regarding: The relationship between the business and its surroundings, evaluating its impact on business strategy, behaviour, management and sustainability
C7	Acquire and understand knowledge regarding: The main instrumental techniques applied to the business context
C12	Solve problems effectively and make decisions using the appropriate quantitative and qualitative methods, including the identification, expression and solution of business problems
C13	Mobility and adaptability to different contexts and situations

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Knowledge of the institutional field in which it develops the international trade.	B1	
New		
Analysis of the normative sources that regulate the international trade and of the procedure of his research and application.	B1 B2 B10	C5
Command of the juridical concepts but notable of the *international surroundings and that **resulten necessary for the resolution of cases of international trade.	B1 B5 B9 B10	
Resolution of cases and preparation of reports related with the matter.	B1 B5 B10	C7 C12 C13

Contents

Topic	
Lesson 1. Institutional frame and sources of the Right of the International Trade.	L A) Institutional Frame. B) Sources: 1. The new "*Lex *Mercatoria". 2. The "Rome I" regulation. 3. The Civil Code.
Lesson 2. The foreign entrepreneurs and companies	L A) The individual foreign entrepreneur. B) The social foreign companyr.

Lesson 3: Patent rights, Intellectual Property. Antitrust Law	L A) The protection of the immaterial goods. B) International framework. C) The defence of patents and intellectual property rights. D) Antitrust legal framework.
Lesson 4: The international sale of goods.	L A) Introduction and general data B) Scope of application. C) Training of him agreement. D) Obligations of the parts. E) Breach of contract. F) Transmission of the risk and conservation the commodities.
Lesson 5: INCOTERMS.	L A) Introduction: The INCOTERMS 2010. B) Valid terms for any transport C) Valid Terms for maritime transport.
Lesson 6: Contracts of distribution and collaboration.	L A) Introduction: general characteristics. B) Contract of commission. C) Contract of agency. D) Contract of distribution E) Contract of franchise. F) Máster Franchise contract
Lesson 7: Contracts of transport.	L A) International Contract of transport by road (CMR). B) International contract of maritime transport (HVR). C) International contract of multimodal transport.
Lesson 8: Instruments of payment and collection.	L A) Introduction: instruments of payment and collection B) Letter of credit.
Lesson 9: The contractual guarantees.	L A) The guarantees: concept and classes. B) Bond contract. C) The independent guarantees.
Lesson 10: The insolvency. The resolution of conflicts.	L A) Insolvency proceedings. B) The judicially resolution of conflicts C) Alternative to the resolution of conflicts (arbitration)

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Laboratory practises	27	20	47
Master Session	22	40	62
Reports / memories of practice	0	20	20
Multiple choice tests	1	20	21

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Laboratory practises	Class room classes with analysis of cases, resolution of questionnaires and practical cases and study of documentation.
Master Session	In this type of classroom lessons, the professor will expose and will explain the program described in contents section (10 lessons).

Personalized attention

Methodologies	Description
Master Session	Professors will attend the doubts and questions in relation to the matter explained. In the practices of laboratory, professors will attend individually or in group the questions fomuled by students in relation to the activities developed in these sessions.
Laboratory practises	Professors will attend the doubts and questions in relation to the matter explained. In the practices of laboratory, professors will attend individually or in group the questions fomuled by students in relation to the activities developed in these sessions.

Assessment

Description	Qualification Training and Learning Results

Laboratory practises	In the laboratory practices will be presented, for their written answer and corresponding evaluation, questionnaires on the subject explained in the master sessions. It will also evaluate the correct resolution and approach of the practical cases that are proposed, the presentation of small works or reports previously indicated by the teacher and, in general, the active participation in this type of sessions.	50	B1 B2 B5 B9 B10	C12 C13
Multiple choice tests	The final exam may consist of the presentation of a set of test questions on the subject explained in the master sessions, which may be combined with other questions that may arise in other formats, which must be developed in writing by the student. fifty%	50	B1	C7

Other comments on the Evaluation

1. The final examination will have a maximum value of 5 points on the final note computed on 10. Of these 5 points, 0,5 points will award , to criterion of the professor, to the students that have a participation but active in the theoretical and practical classes.
2. The continuous work in the practices will have a maximum value of 5 points on the final note computed on 10. Each one of the planned practices will compute on the final note.
3. The note reached in this section, will save , in his case for the examination of the month of July.
4. So that the note of the continuous evaluation in the practical add to the one of the final examination, will have to obtain in this final examination a minimum qualification of 1,7 points (calculated on a total of 5 points).
5. Dates of the examinations: consult page web of the Faculty: <http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201718.html>

Sources of information

Basic Bibliography

Esplugues Mota, Carlos, **Derecho del Comercio Internacional**, 7ª, Tirant lo Blanch, 2016
 Calvo Caravaca, Alfonso-Luis y Carrascosa González, Javier (directores), **Derecho del Comercio Internacional**, COLEX, 2012
 AAVV, **Memento práctico contratos mercantiles 2017/2018**, Madrid, Ediciones Francis Lefebvre, 2017

West-Law Aranzadi,

Complementary Bibliography

Alvarez González, Santiago, **Legislación de Derecho Internacional Privado**, Comares,
 Sánchez Lorenzo, Sixto A., **Cláusulas en los contratos internacionales**, Atelier, 2012

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Commercial law/V03G020V01205

IDENTIFYING DATA				
Enxeñaría financeira				
Subject	Enxeñaría financeira			
Code	V03G020V01922			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Lago Velando, Ángeles			
Lecturers	Lago Velando, Ángeles			
E-mail	lvelando@uvigo.es			
Web				
General description	Abordaranse modelos de valoración de activos tanto de renda fixa como variable.			

Competencias	
Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	B1	C6	D1
	B3	C7	
	B5	C9	
	B7	C10	
	B10	C12	
	B11		
	B13		
	B14		

(*)Aplicar los conocimientos a posibles situaciones profesionales en el ámbito de los productos financieros derivados.	B2 B6 B8 B9	C13 C16	D5
Reunir e interpretar datos relevantes para emitir juicios sobre a valoración de activos	B2	C11	
Transmitir información e resultados de valoración de activos	B6 B7 B13		D5

Contidos

Topic

1.- Introducción aos produtos financeiros derivados	1.1. Concepto 1.2. Tipoloxía 1.3. Operativa 1.4. Os mercados de derivados máis importantes do mundo.
2.- Produtos derivados OTC	2.1. FRA 2.1.1. Concepto 2.1.2. Tipoloxía 2.1.3. Operativa 2.1.4. Casos prácticos 2.2. SWAP 2.2.1. Concepto 2.2.2. Tipoloxía 2.2.3. Operativa 2.2.4. Casos prácticos 2.3. CAP, FLOOR, COLAR 2.3.1. Concepto 2.3.2. Tipoloxía 2.3.3. Operativa 2.3.4. Casos prácticos
3.- Produtos derivados en mercados organizados.	3.1. FUTUROS 3.1.1. Concepto 3.1.2. Tipoloxía 3.1.3. Operativa 3.1.4. Casos prácticos 3.2. OPCIONS 3.2.1. Concepto 3.2.2. Tipoloxía 3.2.3. Operativa 3.2.4. Casos prácticos
4. Produtos estruturados	4.1. Concepto 4.2. Tipoloxía 4.3. Casos Prácticos

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Titoría en grupo	5	7	12
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Explicación e resolución das aplicacións prácticas da materia en grupo reducido.
Titoría en grupo	Resolución de problemas e dúbidas comúns. Avaliación dos resultados que se incorporan á nota final
Lección maxistral	Explicación teórica dos contidos da materia en grupo amplo de alumnos.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Resolución de problemas	
Tutoría en grupo	

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Tutoría en grupo	Avaliación de contido parcial da materia en grupo reducido de xeito individual	10	B2 B5		
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame global da materia que comprende contidos teóricos e prácticos. Pedirase unha cualificación mínima nesta proba.	90	B1 B3 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B14	C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13	D1 D5

Other comments on the Evaluation

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade.

<http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201718.html>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Valls Martínez, María del Carmen y Cruz Rambaud, Salvador, **Operaciones financieras avanzadas**, Pirámide, 2013

Se proporcionarán, vía Fatic, materiales (presentaciones, apuntes, referencias...),

Complementary Bibliography

Castellanos Hernán, Enrique, **Opciones y futuros de renta variable**, Instituto Bolsa y Mercados Españoles, 2011

Lamothe Fernández, Prosper y Pérez Somalo, Miguel, **Opciones Financieras y Productos estructurados**, MC Graw Hill, 2004

Además puede encontrar información adicional en, **Noticias y publicaciones de MEFF**,

<http://www.meff.es/asp/Comun/Pagina.aspx?l1=QueEs&f=Home>,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Estatística: Estatística/V03G020V01204

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Valoración de activos/V03G020V01604

IDENTIFYING DATA				
Finanzas internacionais				
Subject	Finanzas internacionais			
Code	V03G020V01923			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Galego			
Department	Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Martínez Cobas, Francisco Javier			
Lecturers	Martínez Cobas, Francisco Javier			
E-mail	xmcobas@uvigo.es			
Web				
General description	A materia presenta unha visión do sistema financeiro internacional e dos seus mercados, así como das decisións financeiras da empresa en relación ao comercio e ao investimento internacional			

Competencias	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
comprender o funcionamento do sistema monetario internacional	A1	B1	C4	D3
comprender o funcionamento do sistema financeiro internacional e coñecer as súas institucións e mercados	A2	B2	C5	D4
		B3	C7	
aprender a internacionalizar unha empresa nas súas necesidades de inversión e financiamento		B14	C8	
			C13	
			C16	
(*) Habilidade para desenvolver a creatividade en la aplicación de los conocimientos, junto con una comprensión de la práctica de técnicas de investigación en el conocimiento de las decisiones financieras				

Contidos	
Topic	
1.- Sistema monetario internacional	1.1.- A globalización 1.2.- Historia do sistema monetario internacional 1.3. Situación actual

2.- Sistema financeiro internacional	2.1.- Introducción 2.2.- Institucións financeiras internacionais 2.3.- Mercados financeiros internacionais
3.- Mercados financeiros internacionais	3.1.- Introducción 3.2.- Mercado de divisas 3.3.- Mercado de créditos 3.4.- Mercado de obrigas 3.5.- Mercados de accións 3.6.- Mercados de materias primas 3.7.- Mercados de derivados
4.- Financiamento empresarial internacional	4.1.- Comercio internacional 4.2.- Inversión internacional

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	30	60	90
Prácticas en aulas informáticas	20	38	58
Probas de tipo test	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición conceptual e descrición do sistema monetario e financeiro internacional e das necesidades empresariais en lóxica internacional
Prácticas en aulas informáticas	Tratamento de casos reais de financiamento e inversión internacional

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Posibilidade de atención noutros idiomas (inglés, francés, castelán, portugués)
Prácticas en aulas informáticas	Posibilidade de atención noutros idiomas (inglés, francés, castelán, portugués)

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Asistencia e participación	15	B1 C8 D3 B2 D4 B3 B14
Prácticas en aulas informáticas	Asistencia e participación	15	A2 B1 C5 B3 C7 C8 C13 C16
Probas de tipo test	Realización	70	C4 C5 C7 C8 C13 C16

Other comments on the Evaluation

Consultar datas de exames na páxina web da Facultade:

<http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201718.html>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Durán Herrera, J.J., Gallardo Olmedo, F., **Finanzas internacionales para la empresa**, 1ª, Pirámide, 2013

Arteaga, J. et al., **Manual de la internacionalización**, 1ª, ICEX-CECO, 2013

Complementary Bibliography

Varela, M., Varela, F., **Sistema monetario y financiación internacional**, Pirámide, 2013

Eun, C., Resnick, B., **International Financial Management**, 7ª, Mc Graw-Hill, 2014

<http://www.bancomundial.org>,
<http://www.imf.org/external/index.htm>,
<http://unctad.org/es/Paginas/Home.aspx>,
<http://www.cincodias.com>,
<http://www.expansion.com>,
<http://www.ft.com/home/UK>,
<http://www.ecb.int/ecb/html/index.es.html>,

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Dirección estratéxica internacional/V03G020V01603
Dereito do comercio internacional/V03G020V01921

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202
Decisións de investimento/V03G020V01402
Decisións de financiamento/V03G020V01501

IDENTIFYING DATA**Knowledge management and technological innovation**

Subject	Knowledge management and technological innovation			
Code	V03G020V01925			
Study programme	(*)Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language	Galician English			
Department				
Coordinator	Vázquez Vicente, Xosé Henrique			
Lecturers	García Vázquez, José Manuel Vázquez Vicente, Xosé Henrique			
E-mail	xhvazquez@gmail.com			
Web	http://webs.uvigo.es/xhvv			
General description	The course highlights the challenges posed by the knowledge economy, justifies the need to innovate in this context, and deepens into the tools available to sistematize R&D and innovation within organizations. Although we will mainly focus in private firms, the course will show that the management of knowledge and innovation finds a wide field of application beyond the business arena. The rationale of the course will thus play an important role in the dynamization of change in any type of organization; from an NGO or a trade union, for instance, to the very same public administration.			

Competencies

Code				
A2	Students need to be able to apply the knowledge acquired to their work or vocation in a professional manner, and should have the skills normally demonstrated through the ability to develop and defends points of view and to solve problems related to their field of study.			
A3	Students should be able to collect and interpret relevant data (usually within their field of study) in order to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.			
A4	Students should be able to transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised audiences.			
B1	Ability to analyse and synthesise			
B2	Critical and self-critical thinking			
C1	Acquire and understand knowledge regarding: the relationships between the different subsystems that make up the business system			
C3	Acquire and understand knowledge regarding: Internal aspects, functions and processes of organisations including their nature, structure, direction, operation and management			
D2	Capacity for leadership, including empathy with others			

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Understand in that it consists the economy of the knowledge and the paper that in her plays the management of the innovation	A3	B1 B2	C1 C3	
Capacity of analysis of the main strengths that move the ecosystem of innovation	A2	B1 B2	C1 C3	
Capacity of analysis of the internal processes of the company that condition his potential of innovation	A4	B2	C1 C3	D2
Creative capacity to distinguish new projects of innovation, evaluate them with rigour, and **implementalos	A2 A3	B1	C1	D2

Contents

Topic		
1.- Why innovation management? From an industrial to a knowledge economy.	The world economy. The rationale of growth and convergence. The new technological system: microelectronics and biotechnology. Knowledge economy: more than bytes. The firm in a new context: the innovation plan.	
2.- Technological change and National Systems of Innovation.	Technology and innovation: definitions and typologies. The configuration of National Systems of Innovation. The system Science-Technology-Industry: the role of universities.	

3.- How to protect intellectual property rights (IPRs).	What are IPRs. Patents. Utility models. Industrial models and draws. Know-how. Brands and other symbols.
4.- The elaboration of a diagnosis: from environmental insights to new ideas for the market.	Competitive intelligence. Technological prospection. Technological audit.
5.- The importance of designing a strategy to develop a project portfolio.	Strategic coherence. Innovation strategies. Technological strategies. What comes first?
6.- How to implement a project? Organizational structure, control and leadership.	Organizational structures to stimulate change and innovation. Coordination mechanisms to innovate. The technological perspective of control systems and incentives. Participation systems for the workforce. The flow of change: training, communication and leadership.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Introductory activities	1	0	1
Master Session	29	30	59
Troubleshooting and / or exercises	10	10	20
Tutored works	10	20	30
Others	0	10	10
Multiple choice tests	2	28	30

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Introductory activities	Presentation of contents and goals. Teaching methodology and evaluation systems.
Master Session	Presentation of the theoretical basis and guidance on program contents. Before lectures, students should read and work on the material prepared for each session.
Troubleshooting and / or exercises	Each of these sessions consist of an activity to apply the knowledge developed in master sessions.
Tutored works	Students will work cooperatively in small groups in order to carry out (1) an analysis of a particular innovation topic; (2) develop simulations of tools and techniques that were studied in the theoretical lectures, and (3) elaborate an Innovation Plan for any business or industry.
Others	Analysis and presentations from readings and complementary exercises.

Personalized attention

Methodologies	Description
Troubleshooting and / or exercises	
Tutored works	

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Tutored works	There are three types of tutored works: (1) Analysis and presentations of readings; (2) simulations led by the teacher; and (3) an Innovation Plan. The Innovation Plan follows a model that is available in FAITIC. The assesment of these Plans will be based on its formal presentation, its analytical quality, and its public presentation.	40	A2 A3 A4	B1 B2	C1 C3	D2
Others	Proactive attitude throughout the theoretical and practical lectures, complementary readings or oral presentations.	10	A4	B1 B2		D2
Multiple choice tests	The exam will consist of 20 test questions with 4 possible answers each. One correct answer adds one point; one incorrect answer subtracts 0,33. This test-type exam may be substituted by short questions that students must deal with extensively in extraordinary sessions.	50	A3	B1 B2	C1 C3	

Other comments on the Evaluation

To approve the subject is necessary to approve the test and the work of independent way. It IS necessary to obtain a 50% of the note in the work, therefore, as well as a 50% of the note in the proof type test. These are the minima to approve the subject.

On the other hand, the punctuation by the participation and realization of all the tasks defined keeps in the announcements of the academic course and no will save for successive courses.

Any student that take part in 15% of the proofs of evaluation of the plan will not be able to figure in the final qualifications how "no presented".

Calendar of available examinations in: <http://fccee.uvigo.es/organizacion-@docente.html>

Sources of information**Basic Bibliography****Complementary Bibliography**

Tidd, Joe e Bessant, John, **Managing Innovation: Integrating technological, market and organizational change**, Wiley,

Tidd, Joe e Bessant, John, **Managing Innovation: Integrating technological, market and organizational change**, Wiley,

Fernández Sánchez, Esteban, **Estrategia de innovación**, Thomson,

---

Recommendations**Subjects that continue the syllabus**

Investment decisions/V03G020V01402

Financing decisions/V03G020V01501

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Commercial Research/V03G020V01701

Subjects that it is recommended to have taken before

History: Economic history/V03G020V01103

Operations management/V03G020V01302

Accounting analysis/V03G020V01601

IDENTIFYING DATA**Advanced financial accounting**

Subject	Advanced financial accounting			
Code	V03G020V01926			
Study programme	(*)Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	2nd
Teaching language	Spanish English			
Department				
Coordinator	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Lecturers	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
E-mail	biglieri@uvigo.es			
Web				
General description	Financial accounting based in cases			

Competencies

Code	
B3	Skills related to the use of those computer applications used in business management
B4	Ability to transmit ideas, information, problems and solutions to the both specialised and lay public
C4	Acquire and understand knowledge regarding: The economic framework regulating business activities and the corresponding legislation
C6	Acquire and understand knowledge regarding: The different processes, procedures and practices related to business management
D5	Motivation for quality and continuous improvement

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Know, comprise and know use the distinct normative levels (international and national) that regulate the broadcast of countable information by part of the companies	B3	C4	
Know, comprise and know apply tools of taking of decisions	B4	C6	D5
Use leaves of calculation to register and present financial information	B3		

Contents

Topic	
Introduction to the Financial Accounting Advanced	Types of accountings Accounting Issuers International Accounting Standards Board (IASB) International Accounting Standards Board (IASB) Institute of Accounting and Audit (ICAC)
Decision Making	Importance of decision making in uncertain environments Relevant Cost Analysis Theory of constraints parameters Thinking Process Tools Project management
Non for profit organisations.	Aim Financial statement P&L statement Cash flow statement Examples
Businesses Combinations (IFRS 3)	Basic concepts Kinds of company Cost of the combination Goodwill Examples Special reference to the Spanish accounting regulation

Objective
 Scope
 Basic Definitions
 Recognition of current and deferred tax liabilities and current tax assets
 Temporary differences
 Business Combinations
 Unused tax losses and unused tax credits
 Measurement
 Deferred tax arising from a business combination
 Presentation

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Master Session	10	20	30
Troubleshooting and / or exercises	25	50	75
Practice in computer rooms	12	24	36
Short answer tests	3	0	3
Jobs and projects	6	0	6

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Master Session	Exhibition by part of the professor of the contents of the matter object of study, theoretical bases and/or guidelines of a work, exercise or project to develop by the student. Active participation in the classroom through exhibitions and debates is required. Also is recommended to the student that work previously on the material delivered by the professor and that consult the bibliography recommended to complete the information to follow the explanations and participate actively in the questions aroused along the class. The presentations delivered by the professor don't constitute sufficient material to pass the subject.
Troubleshooting and / or exercises	Activity on the questions aroused and/or exercises related. The students have to develop the suitable solutions through application of methods or procedures formulas or algorithms and the interpretation of the results. Often it uses to complement the master session
Practice in computer rooms	In these sessions of computer laboratory applied the knowledges adquired in the theoretical and practical classes to realise practical suppositions with the help of tools of free applications, databases and available information on the internet. The students will work of autonomous form, individually or in group, under the supervision of the professor.

Personalized attention

Methodologies	Description
Practice in computer rooms	Continue control of the student's learning process giving and solving interactive activities in reduced groups.
Tests	Description
Jobs and projects	Control of the student's learning process by evaluation of works and projects working in small groups.

Assessment

Description	Qualification	Training and Learning Results		
Short answer tests Questions related with the *temario	50	B3	C4	
Jobs and projects Works related with real companies and countable rule	50	B3	C4	D5
			C6	

Other comments on the Evaluation

The correct presentation of the works proposed allows to surpass the matter. Incidentally, the students will be able to present to the examination to improve the note. The students will be able to approve presentate to the final examination whose official dates are those that mark the Deanship in the page web of the Faculty, separated Educational Organisation.

The dates of examinations will have to be consulted in the Page web of the Faculty:

<http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201718.html>

Sources of information

Basic Bibliography

Epstein, B. J.; Mirza, A.A., **Wiley IFRS 2015: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards Set**, Wiley, 2015

Goldrat, E, **La meta**, Díaz de Santos, 2005

Complementary Bibliography

SABI database (UVigo library access), **Sistema de Análisis de Balances Ibéricos**,

ICAC, **Spanish Accounting regulator**,

IASB, **International Accounting Standard Board**,

FASB, **Federal Accounting Standard Board**,

Comisión Nacional del Mercado de Valores, **Stock exchange Spanish regulator**,

Alexander, D.; Britton, A.; Jorissen, A., **International Financial Reporting and Analysis**, 6, Thomson, 2014

Alfredson, K. y otros, **Applying International Financial Reporting Standards**, 3, Wiley, 2013

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Financial accounting 2/V03G020V01401

Accounting analysis/V03G020V01601

Management accounting/V03G020V01602

Other comments

It is recommended continuous evaluation to facilitate the progressive acquisition of the knowledge and competences, but it is possible to pass the subject passing the final exam

---

IDENTIFYING DATA**Creación e simulación de empresas**

Subject	Creación e simulación de empresas			
Code	V03G020V01927			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Comesaña Benavides, Fernando			
Lecturers	Cal Arca, Ángela María Comesaña Benavides, Fernando			
E-mail	fercoben@uvigo.es			
Web	http://cursos.faitic.uvigo.es/tema1415/claroline/course/index.php			
General description	Materia que ten como finalidade que os alumnos poidan participar na creación e xestión de iniciativas empresariais a través da participación en situacións simuladas de creación e xestión de empresas en entornas competitivas complexas			

Competencias

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer a metodoloxía racional que se debe seguir para a creación dunha empresa	B1		C1 C3 C4 C5 C6 C7	
Demostrar coñecementos sobre o márketing responsable que acheguen unha base para ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas na xestión empresarial				
Coñecer a existencia de apoios institucionais e sociais ao emprendedor			C4 C5	
Saber cómo planear a constitución dunha empresa de acordo coa contorna	A2	B11	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C10	
Coñecer a relacións que vinculan as decisións cos resultados empresariais			C4 C5 C6 C10 C11	
Elaborar un Plan de Empresa con estrutura e contidos ortodoxos	A2 A4	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B9 B10 B13	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Utilizar as TIC en beneficio do proxecto empresarial	A4	B1 B6	C5	D1 D2
Tomar decisións empresariais razoadas de acordo coa contorna	A2	B1 B2 B10	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14	
Ter unha actitude positiva respecto ao emprendemento			C5	D2 D3 D4 D5
Afrontar o futuro profesional cun enfoque proactivo	A2		C11	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Topic	
1. Fundamentos do emprendemento e da creación de empresas	1.1 Bases teóricas do emprendemento 1.2 Do emprendemento empresarial, social e en rede. O rol do intra-empendedor 1.3 O proceso de emprendemento e de creación de empresas

2. Desenvolvemento do modelo de negocio	2.1 Definición de modelos de negocio
	2.2 Deseño e estratexias de modelos de negocio baseadas no canvas
	2.3 O Plan de empresa
3. Ideación	3.1 Fontes de ideas
	3.2 Técnicas para a xeración de ideas
	3.3 Experiencias, tendencias, oportunidades e retos
4. Simulación	4.1 Modelos de simulación
	4.2 Exercicios de simulación e avaliación prospectiva
	4.3 Xogo de empresa

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas en aulas informáticas	16	39	55
Lección maxistral	15	15	30
Traballos e proxectos	19	46	65

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticas en aulas informáticas	O alumno deberá elaborar os exercicios, casos, modelos de simulación propostos ou decisións do xogo de empresa, dependendo da parte da materia a desenvolver. Os modelos de simulación de empresas elaboraranse nunha aplicación de folia de cálculo, a partir das explicacións teóricas sobre modelos e indicadores relevantes e as orientacións prácticas do profesor. No Xogo de empresa os alumnos deberán formar equipos de traballo e tomar decisións sobre a xestión de empresa nos sucesivos periodos do mesmo. Deberán emitir informes sobre as decisións tomadas e sobre a información e os razonamentos utilizados para as mesmas.
Lección maxistral	O alumno deberá comprender, reter e aplicar os conceptos e informacións explicados en clase, sobre unha hipotética empresa en proceso de creación baseándose na exposición do profesor dos conceptos ilustrados nas lecturas e dos casos presentados.

Atención personalizada

Tests	Description
Traballos e proxectos	Realizarase un seguimento efectivo enfocado nos equipos configurados para os mesmos

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Prácticas en aulas informáticas	Avaliarase a calidade dos modelos de simulación de empresas e dos informes sobre as mesmas, elaborados durante as prácticas	50	C1 D1 C3 D2 C4 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16
Lección maxistral	Avaliarase a calidade dos exercicios propostos e subidos a *Faitic	20	A2 B1 B2

Traballos e proxectos	Elaboración dun proxecto de creación ou renovación.	30	A4	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B9 B10 B13	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D1 D2 D3 D4 D5
-----------------------	---	----	----	--	---	----------------------------

Other comments on the Evaluation

Para a avaliación en primeira convocatoria considerarase inicialmente a avaliación continua, consistente en avaliar os resultados do alumno obtidos coa asistencia ás sesións maxistras e ás prácticas, a participación nas mesmas e a elaboración de documentos que os docentes solicitarán nas mesmas. Avaliarase tamén os resultados do equipo do que se forme parte no xogo de empresa e a entrega dun plan de empresa tamén elaborado en equipo.

A avaliación alternativa á continua consistirá nun exame teórico-práctico con elaboración de modelos económico empresariais de carácter cuantitativo en folla de cálculo.

A data dos exames poderase consultar na páxina web do centro na apartado organización docente/calendario de exames.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Cabanelas, J., **Lectura 1. Fundamentos del emprendimiento y la creación de empresas**, 2013,

Cabanelas, J., **Lectura 2. Desarrollo de modelos de negocio**, 2013,

Cabanelas, J., **Lectura 3. Ideación**, 2013,

Ostealwalder, A.; Pigneur, I., **Generación de modelos de negocio. Un manual para visionarios, revolucionarios y retadores**, 2010,

Clark, T., **Business model you**, 2012,

Feld, B., **Startup communities**, 2012,

Ries, E., **The lean startup**, 2011,

Villalba Vilá, D., **Decisiones empresariales con hoja de cálculo**, 2012,

Blank, S.; Dorf, B., **The startup owner's manual**, 2012,

Castro Abancéns, I. e Rufino Rus J.I., **Creación de empresas para emprendedores**, 2010,

Cañadas, M., **Cómo crear empresas rentables**, 1996,

Gil Estallo, María, **Como crear y hacer funcionar una empresa**, 2000,

Irizar, I., **Cómo crear una empresa. Lo que todo emprendedor debe saber**, 2003,

Jimenez Quintero, J. A, **Creación de empresas**, 2012,

Mateo, R. y Sagarra, R., **Creación de empresas. Teoría y práctica**, 2004,

Priede Bergamini, T.; López-Cózar Navarro, C.;e Benito Hernández S., **Creación y desarrollo de empresas**, 2010,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito mercantil/V03G020V01205

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Dirección comercial II/V03G020V01502

Dirección estratéxica/V03G020V01503

Other comments

Os alumnos debe abordar a materia desde un plano de integración dos coñecementos adquiridos durante as materias do Grao.

IDENTIFYING DATA**Dereito penal de empresa**

Subject	Dereito penal de empresa			
Code	V03G020V01928			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language				
Department	Dereito público			
Coordinator	Lago Calvo, Francisco José			
Lecturers	Lago Calvo, Francisco José			
E-mail	flago@uvigo.es			
Web				
General description	Os contidos da materia constitúen unha exposición sistemática sobre os delitos e a responsabilidade xurídico-penal en que poden incurrir quen realizan actividades que son consideradas ilícitas e que están relacionadas coa empresa e o ámbito laboral. O obxectivo a conseguir na impartición da materia "Dereito penal de empresa" consiste, fundamentalmente, en axudar a identificar os conceptos teóricos básicos para que os/as estudantes poidan identificar, interpretar e razoar sobre os diferentes supostos delictuosos que se producen naquel ámbito, con vistas á capacitación para a toma de decisións no eido empresarial. Dominar as nocións esenciais do Dereito penal de empresa e as súas técnicas de interpretación resulta de especial utilidade para aqueles estudantes que orienten a súa actividade profesional á administración, organización e dirección de empresas, así como ao asesoramento empresarial e laboral.			

Competencias

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Coñecer e poder transmitir no entorno de traballo a responsabilidade xurídico penal en que poden incurrir quenes realizan actividades que son consideradas ilícitas no marco de actividades financeiras, societarias e laborales	A1	B4	C5	D2
	A2	B5	C7	D3
	A3	B8	C15	D4
	A4			
	A5			
Demostrar dominio dos conceptos xurídicos penais mais relevantes que resulten necesarios para adoitar decisións de comportamento no eido da empresa e reducir riscos derivados do descoñecemento das consecuencias penais e administrativas ou sociais derivadas do incumprimento da legalidade penal.	A1	B1	C5	D3
	A2	B2	C15	D4
	A3	B4		
	A4	B5		
	A5	B10		
Resolver casos ou situacións complexas respetando a legalidade e sendo capaz de emitir informes ou asesoramentos con calidade e de foma obxetiva e independente	A1	B1		D3
	A2	B2		D4
	A3	B4		
	A4	B5		
	A5	B10		
		B14		

Contidos

Topic

LECCIÓN I. Dereito Penal de empresa: Concepto e contido.	I.Introdución ao Dereito Penal de Empresa: concepto e contido. II. Dereito penal de empresa e Dereito administrativo sancionador.III O sistema de sancións.IV: O comiso das ganancias: clases
LECCIÓN II. Responsabilidade penal de administradores sociais.	Responsabilidade penal de administradores sociais. Consideracións xerais. Actuar en nome doutro (art. 31.1 CP). Administrador de dereito. Administrador de dereito. Representación legal e voluntaria doutro. Responsabilidade penal por decisións de órganos colegiados. Delegacións de función. Posición de garante dos administradores (art. 11 CP). Especial referencia a responsabilidade dos Auditores.Consecuencias xurídicas. Responsabilidade civil e inhabilitacións
Lección III. A responsabilidade penal das persoas xurídicas	I. A responsabilidade penal das persoas xurídicas: Consideracións previas. Criterios de atribución do art. 31 bis CP. Atenuantes da responsabilidade penal. As penas aplicables ás persoas xurídicas e regras penoloxicas de determinación (art. 66 bis CP). Extinción da responsabilidade penal (art. 130. 2 CP). Delitos imputables ás persoas xurídicas. II. A responsabilidade penal de entes colectivos sen personalidade xurídica: art. 129 CP. 2. III. Especial referencia aos programas de Cumprimento e ao Oficial de cumprimento
LECCIÓN IV. Delitos societarios	I. Cuestións xerais: Concepto penal de sociedade. II. Requisitos de procedibilidade. III. Delito de falsedade en contas anuais e outros documentos que reflectan a situación económica da empresa. IV. Delito de imposición de acordos abusivos. V.Delito de imposición de acordos lesivos. VI. Delito de negación do exercicio de certos dereitos dos socios. VII. Obstaculización a tarefas de inspección ou supervisión administrativa.VIII. Delito de administración desleal do patrimonio alleo (art. 252 CP): Diferenzas co delito de apropiación indebida.
LECCIÓN V. Delitos contra a Facenda Pública e contra a Seguridade Social	I. Delito de defraudación tributaria. II. Delito de defraudación á Seguridade Social. III. Delito de fraude de subvencións. IV. Delitos de fraudes comunitarios. V. O delito contable tributario.
LECCIÓN VI. Branqueo de capitais	I. Ley 10/2010, de 28 de abril, de prevención de blanqueo de capitales e infraccións monetarias: Obligacións e suxectos obrigados. II. Condutas delituosas de blanqueo de capitais no Código penal español. III. Cuestións concursais: fraude fiscal e condutas de autobranqueo. IV. O principio de Xustiza Universal.
LECCIÓN VII. Delitos relativos á propiedade intelectual e industrial	I. Delitos relativos á propiedade intelectual. II. Delitos relativos á propiedade industrial. Delitos referentes a invencións e creacións industriais. Delitos referentes a signos distintivos. O delito relativo a obtencións vexetais. III. Delito de utilización indebida de denominacións de orixe ou de indicacións xeográficas.

LECCIÓN VII. Delitos relativos ao mercado e aos consumidores	I. Descubrimento e revelación de segredos de empresa. II. Detracción do mercado de materias primas ou produto de primeira necesidade. III. Publicidade falsa. IV. Facturación ilícita. V. Delito de estafa de investimentos de capital e estafa de crédito. VI. Maquinacións para alterar o prezo das cousas resultante da libre competencia. VII. Abuso de información privilexiada no mercado de valores. VIII. Alteración de prezos en concursos e poxas públicas.
LECCIÓN VIII. Delito de corrupción en los negocios	I. Delito de corrupción entre particulares II. Delito de corrupción nos negocios trasnacionais
LECCIÓN IX. Delitos contra os dereitos dos traballadores.	I. Imposición ou mantemento de condicións ilegais de traballo. II. Tráfico ilegal de man de obra e contratación ilegal de extranxeiros. III. Determinación ou favorecemento da empigracion mediante engano. IV. Discriminación laboral. V. Impedimento ou limitación da liberdade sindical e o dereito de folga. VI. Coaccións á folga. VII. Delitos contra a seguridade e hixiene no traballo.
LECCIÓN X. Delitos de contrabando	I. LO 12/1995, de 12 de diciembre de represión de contrabando, modificada por la LO 6/2011 de 30 de junio. II. Tipos legais. Contrabando de bens por valor igual ou superior a 150.000 euros. Contrabando de bens por valor igual o superior a 50.000 euros. Tipos específicos III. Outras Disposicións
LECCIÓN XI. Protección penal do crédito	I. Consideracións xerais: concepto de insolvencia. II. Frustración da execución; II. Formas especiais da frustración da execución: Delito de ocultación de bens nun procedemento executivo xudicial ou administrativo; Delito de uso non consentido de bens en depósito embargados pola Autoridade; IV. Insolvencias punibles: Das actuacións indebidas do deudor ou do delito de bancarrota. V. A Inolvenca punible imprudente. VI Delito de favorecemento de acredores; VII.Presentacin de datos falsos para obter indebidamente a declaración de concurso
LECCIÓN XII. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente.	I. Delito ecolóxico. II. Delito de establecemento de depósitos ou vertederos. III. Explotación de instalacións perigosas. IV. Delitos relacionados coa xestión de residuos. V Prevaricación ambiental.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Titoría en grupo	10	2	12
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Probas de tipo test	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Plantexamento, debate e exposición en aula de conclusións alcanzadas en exercicios prácticos. A resolución de exercicios prácticos é complemento da lección maxistral. Os/as estudantes, durante as sesións presenciais intervirán oralmente, expoñendo a súa solución ou puntos de vista aos casos prácticos propostos, debatendo, no seu caso, coa profesora e os seus compañeiros/as. As discusións deben proporcionar ao estudante unha oportunidade para practicar a expresión oral e de recibir críticas constructivas. Valoraranse positivamente as intervencións dos/as estudantes na discusión exposta, tendo en conta os coñecementos e habilidades demostradas.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir información e coñecementos e facilitar a aprendizaxe. Na sesión maxistral, a docente introducirá aos estudantes nos aspectos básicos de cada tema ou lección. Como soporte ás explicacións, o docente proporcionará materiais (presentación power-point, sentenzas, extractos de obras doutriniais...) e, eventualmente, un esquema-guía cos puntos chave do desenvolvemento da súa explicación. Os materiais proporcionaranse a través da plataforma docente Faitic. En todo caso, a explicación do/a docente deberá ser complementada polo/a estudante tanto cos materiais que le foron proporcionados ao efecto, como pola consulta dalgún dos manuais que figuran na bibliografía recomendada.

Atención personalizada

Methodologies Description

Titoría en grupo Tratándose dunha materia optativa o seguimento e superación con éxito da materia precisa do interese e compromiso persoal do estudante que debe manifestarse tanto na asistencia as sesións magistrais como na súa preparación previa e no estudo dos materiais docentes que serán entregados ao longo do curso . Valorarase a participación activa na sesión maxistral con preguntas razoadas e argumentadas sobre a materia ou lección obxecto de exposición. A avaliación continuada, esixe, por unha banda unha asistencia de polo menos o 80% das clases e a realización personal polo estudante de un mínimo de 80% das actividades avaliáveis (que consisten en un mínimo de 7 tests con preguntas curtas sobre cada lección do programa e un mínimo de 5 casos prácticos con varios supostos de feito reais), que se desenvolverán e serán obxecto de debate e explicación das cuestións máis problemáticas ao longo do curso nas clases practicas . Os casos prácticos obxecto da avaliación continuada realizaranse e entregaranse necesariamente nas datas establecidas no seu momento no cronograma da materia a través da Plataforma Faitic. A metodoloxía e materiais docentes que deberá empregar o estudante para responder ao caso práctico especificarase con cada entrega. O Modelo de examen final consta de dúas partes:Primeira parte: Exame tipo test sobre ás leccións do programa (40 preguntas) con penalización. Segunda parte: Un suposto de feito con 10 preguntas de resposta curta pero razoada . TUTORIAS

Además das titorías en grupo que serán planificadas o inicio de curso A atención personalizada están pensadas para: - Atender persoalmente as dúbidas que poidan suscitarse ao fío das sesións maxistrais - Resolver cuestións expostas ao fío dos supostos prácticos entregados aos/as estudantes, axudando a identificar argumentos e conclusións principais. - Axudar a atopar e elixir coidadosamente o material que os/as estudantes precisan para realizar os traballos que se lles asignen. As titorías académicas terán lugar no despacho A-310 do edificio da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo. As titorías requiren presencialidade: Non se realizan titorías por correo electrónico nin se envían materiais por este medio. Os horarios se publicaran o inicio de curso na plataforma docente FAITIC

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de "Metodoloxía onde o/a estudante enfróntase ante a descrición dunha situación específica que" "suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto polo/a estudante a título" "o individual. O caso práctico consiste nun problema concreto, que lle describe unha situación real da vida profesional referente ao campo particular do Dereito penal de empresa. O/a estudante debe ser capaz de recoñecer os feitos, debe obrigatoriamente aplicar as normas penais ou normativa normativa extrapenal (laboral, civil, tributaria o mercantil) relacionada coa situación do caso plantexado. Debe chegar a unha decisión xurídica razoada, extraendo as súas propias conclusións. A solución deberá ser presentada por escrito e mediante a metodoloxía que se sinalará ao comenzo do curso. Ao longo do curso esixirase a realización de catro casos prácticos relacionados con bloques temáticos das leccións que compoñen o contido da materia. Igualmente, por cada Lección se plantexaran cuestionarios que deben ser respostados na plataforma docente Faitic"	30	A1 B1 C5 A2 B2 C7 A3 B4 C15 A4 B5 A5 B8 B10 B14
Lección maxistral	10	B1 B2 B5 B8 B10
Probas de tipo test	60	B1 C15 D3 B2 D4 B5 B10

Other comments on the Evaluation

A) Primeira convocatoria

1. A cualificación final da materia de Dereito Penal de Empresa determínase a partir da suma das cualificacións obtidas en primeiro termo na avaliación continuada desenvolvida por cada estudante e doutra banda a través da realización dunha proba final escrita teórica.

2. O 40% da cualificación corresponderá á nota obtida na avaliación continua (10% asistencia e participación nas aulas) e 30% nas actividades avaliáveis. E o 60% da cualificación corresponderá á nota obtida na proba global (exame final).

3. A avaliación continuada, esixe, por unha banda unha asistencia de polo menos o 80% das clases e a realización de 80% das actividades avaliábeis (mínimo 7 tests e 2 casos prácticos), que se desenvolverán ao longo do curso. Os casos obxecto da avaliación continuada realizaranse e entregaranse necesariamente nas datas establecidas no seu momento no cronograma da materia. A metodoloxía que deberá empregar o estudante para responder ao caso práctico especificarase con cada entrega.

4. O examen final de contido teórico (modalidade escrita) terá unha cualificación numérica entre 0 e 10, terase que aprobar necesariamente para poder superar a materia, con independencia do valor ponderado que teña na cualificación final da materia.

5. O Modelo de examen final consta de dúas partes:

Primeira parte: Exame tipo test sobre ás leccións do programa (40 preguntas) con penalización. A duración do exame é dunha hora. En dita parte do exame non é posible dispoñer de ningún material. As preguntas do test serán seleccionadas entre ás realizadas o longo do curso por cada Lección do programa da guía docente.

Segunda parte: Un suposto de feito con 10 preguntas de resposta curta. Para o desenvolvemento do caso práctico dispónse dunha hora.

6. Será obxecto de exame solo os contidos recollidos nesta guía docente. Cada unha das partes do exame final debe acadar como mínimo unha cualificación numérica de 4 puntos sobre 10 para facer a media entre as dúas partes do examen.

7.. Modalidade avaliación continúa sen presencialidade con causa xustificada: Os/as estudantes que por causa documentalmentemente xustificada non poidan asistir ás clases serán avaliados conforme os seguintes criterios: entrega de casos 30% e proba final teórica escrita 70%

8. Os alumnos que non se acollan a avaliación continua serán avaliados cun exame final (modalidade descrita no punto 5), que constituirá o 100% da nota final. Será necesario superar cada unha das dúas partes con un mínimo de catro puntos sobre 10 para facer a media.

B)Segunda convocatoria:

1. Os estudantes que realicen a avaliación continuada (presencialidade e resolución de casos prácticos) poderán presentarse ao exame teórico final en caso de suspender na primeira convocatoria. Se conservará a cualificación da avaliación continuada das actividades realizadas ao longo do curso sempre que realicen o 80% das actividades e a cualificación media do conxunto sexa de acordo á cualificación numérica entre 0 e 10, superior a 5.

2. Os estudantes que non seguiron ou non superaron a avaliación continúa teñan dereito a un exame final teórico-práctico (modalidade descrita no punto 5) non que se avalíen as competencias globais dá materia e co que poidan acadar o 100% da nota cos criterios descritos no punto 6.

C) Convocatoria Fin de Carreira:

Os estudantes farán un exame final teórico-práctico (modalidade escrita) no que se avalíen as competencias globais dá materia e co que poidan acadar o 100% da nota.

D)Datos do examen:

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade

---

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Martínez-Buján Pérez, Carlos, **Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte Especial**, 2016,

Martínez-Buján Pérez, Carlos, **Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte General.**, 5ª,

Código Penal,

AAVVV, **Memento práctico-penal económico y de la empresa**, Última edición,

Quintero Olivares, Gonzalo (Dir.), Morales Prats, Fermín (Coord.), **Comentarios al Código Penal Español. Tomo I y II**, 6.ª,

Conde-Pumpido Ferreiro, C. (Dir.)/ Díaz Martínez, P. (Coord.), **Código Penal comentado: con concordancias y jurisprudencia. Actualizado a la LO 5/2010, de 23 de junio de 2010**,

---

Recomendacións

Other comments

Materia con contidos interesantes que pode ser comprendida polo estudante sen coñecementos previos de dereito penal pero si precisa traballo moito persoal pola súa parte para seguir os contidos e realizar as distintas actividades avaliábeis

IDENTIFYING DATA**Dirección de recursos de información**

Subject	Dirección de recursos de información			
Code	V03G020V01929			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Sandoval Pérez, María de los Angeles			
Lecturers	Sandoval Pérez, María de los Angeles			
E-mail	sandoval@uvigo.es			
Web				
General description	A materia céntrase no estudo dos recursos de información necesarios para o correcto funcionamento da empresa. Estúdase como as Tecnoloxías de la Información y Comunicación (TICs) poden contribuir á mellora da xestión empresarial, analizando as principais aplicacións que permiten explotar a información e o coñecemento, xerados tanto no interior como no exterior da empresa.			

Competencias

Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Conocer las necesidades informativas en la empresa. Es decir, qué tipos de información necesitan y como éstos van a contribuir a la consecución de los objetivos organizativos, y en consecuencia recoger los datos procedentes de una amplia variedad de fuentes informativas tanto internas como externas.	B1	C1	D1
	B2	C10	D2
	B9	C13	D3
	B10	C16	
	B13		
Conocer los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión de la información en la empresa.	B14		
	B1	C1	D1
	B2	C3	D3
	B11	C10	
	B13	C13	
	B14	C14	

Conocer el papel de las TICs desde una perspectiva empresarial, centrándose más en la aplicación que en la tecnología en sí misma.	B6 B10 B13	D1
Capacidad del alumno para gestionar su propia información, para crear sus propios sistemas personales de información.	B1 B5 B13	D1

Contidos

Topic	
Sistemas e tecnoloxías de información na empresa.	Conceptos. Estrutura e procesos do sistema de información. Tipos de sistemas. Incidencia na competitividade empresarial.
Almacenamento de información	Sistemas de xestión de bases de datos. Deseño do modelo de datos. O acceso aos datos almacenados.
Sistemas integrados de xestión (ERP)	Concepto e características dos sistemas integrados de xestión. O mercado dos *ERP. Análise económica e factores clave para a implantación.
Outras aplicacións do TIC no ámbito empresarial.	Xestión das relacións cos clientes. Ferramentas para o traballo colaborativo. Sistemas de xestión documental. Ferramentas de xestión de procesos. Aplicacións baseadas en dispositivos móbiles.
Business intelligence e sistemas de axuda á decisión.	Conceptos e ferramentas de Business Intelligence. Explotación da información e cadro de mando. Ferramentas de apoio á toma de decisións.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Titoría en grupo	6	0	6
Traballo tutelado	4	100	104
Traballos de aula	4	0	4
Lección maxistral	12	0	12
Prácticas en aulas informáticas	22	0	22
Probas de resposta curta	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Titoría en grupo	Tutorías destinadas a resolver dúbidas e orientar aos alumnos na adquisición das competencias da materia.
Traballo tutelado	Aprendizaxe autónoma. Lectura e preparación previa das clases teóricas e prácticas por parte do alumno, con obxecto de assimilar os contidos da materia e preparación das probas avaliadas
Traballos de aula	Desenvolvemento de casos/exercicios e debate na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Lección maxistral	Lección maxistral participativa, con material de apoio e medios audiovisuais. O profesor explicará os diferentes temas e puntos que conforman o programa, pero á vez motivará a participación activa en clase, tratando de *intercalar o uso da súa palabra con intervalos de diálogo profesor-alumno. Esta participación activa provirá de dous ámbitos; por unha banda, das posibles dúbidas ou comentarios que puidesen xurdir por parte do alumno como consecuencia da explicación do profesor; por outro, será o propio profesor quen tamén poida lanzar preguntas e formulación de casos ao auditorio, tratando con este elemento dinamizador de conseguir respostas e xerar debate que leve ao enriquecemento da exposición.
Prácticas en aulas informáticas	Proposta e/ou exposición de casos prácticos con utilización das ferramentas informáticas necesarias.

Atención personalizada

Methodologies Description

Titoría en grupo	Establecerase un horario de *tutorías durante o tempo de impartición da materia. Tamén é posible fixar unha *tutoría fóra deste horario, previa petición e consulta a través do correo electrónico.
------------------	---

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results
-------------	---

Traballo tutelado	Realización de un trabajo práctico sobre un tema relacionado con los contenidos de la materia	20	B1 B2 B5 B6 B9 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C10 C13 C14 C16	D1 D2 D3
Traballos de aula	Se controlará la asistencia y participación en actividades planteadas en los términos que especifique el docente	10	B1 B2 B5 B6 B9 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C10 C13 C14 C16	D1 D2 D3
Prácticas en aulas informáticas	Se controlará la asistencia y participación en actividades planteadas en los términos que especifique el docente	10	B1 B2 B5 B6 B9 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C10 C13 C14 C16	D1 D2 D3
Probas de resposta curta	Preguntas cortas sobre los contenidos desarrollados en la materia.	60	B1 B2 B5 B6 B9 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C10 C13 C14 C16	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia requírese obter como mínimo 3 puntos no exame (puntuado sobre 6). A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega das tarefas establecidas polo profesor (traballos de aula, e prácticas de aula informática), mantense nas convocatorias de Xuño e Xullo do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos. O Traballo práctico (traballos tutelados) puntúa exclusivamente na convocatoria en que se presenta. En caso de non superar o exame na convocatoria de xuño, o alumno deberá entregar un novo traballo, xunto co exame, na convocatoria de xullo e nas convocatorias extraordinarias. Os alumnos que opten por NON seguir a avaliación continua terán que presentarse a un exame final na data oficial fixada no calendario de exames e a nota final da materia será a do devandito exame, valorado sobre 10 puntos. Neste caso, os alumnos deben INDICAR EXPRESAMENTE o seu desexo de non seguir a avaliación continua a principio de curso (durante o mes de SETEMBRO). CÓDIGO DE BOAS PRÁCTICAS: 1. Puntualidade. Non se permitirá o acceso e saída a clase unha vez que o profesor entrase na aula. 2. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles durante as sesións de traballo. Estes deben estar desconectados. 3. O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas. 4. É imprescindible coidar a gramática, redacción e ortografía das actividades entregadas. O incumprimento desta norma levará a invalidación das actividades. 5. Para a realización dos exames, o alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co D.N.I ou pasaporte, non sendo válido ningún outro documento. 6. A revisión de exames terá lugar unicamente no horario e lugar establecido polo profesor. 7. En caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor poderá adoptar as medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade:

<http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201415.html>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Kenneth C. Laudon & Jane P. Laudon, **Management Information Systems**, 14 edition, Prentice Hall, 2016

Álvaro Gómez Vieites y Carlos Suarez Rey, **Sistemas de Información. Herramientas prácticas para la gestión empresarial.**, RA-MA Editorial, 2011

Paige B., **Business Driven Information Systems**, 5ª edición, McGraw-Hill/Irwin, 2016

Efrain Turban et al., **Business Intelligence: A managerial approach**, 3ª edición, Prentice Hall-Pearson, 2014

Ted Shelton, **Business models for the social mobile cloud : transform your business using social media, mobile Internet, and cloud computing**, Hoboken, N.J. : John Wiley & Sons, cop. 2013, 2013

Recomendaciones

Other comments

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Asimismo, se aportará al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

IDENTIFYING DATA**Mercadotecnia responsable**

Subject	Mercadotecnia responsable			
Code	V03G020V01930			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	González Vázquez, Encarnación			
Lecturers	González Vázquez, Encarnación			
E-mail	egzlez@uvigo.es			
Web				
General description	A materia conecta os alumnos cos aspectos de responsabilidade, da ética nos negocios e co Marketing para que poidan entender as actividades da empresa, os consumidores e, finalmente, o mercado desde o punto de vista do marketing responsable. En concreto, o curso ten como o obxectivo e analizar as tendencias en marketing, desde o marketing 1.0 ata o marketing 3.0, así como o análise do marketing estratéxico ea súa aplicación na empresa.			

Competencias

Code	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Identificar a relación entre a empresa e a súa contorna . Ser capaz de avaliar a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	A3		
Ser capaz de distinguir entre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións, incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección	A3		
Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se expoñen nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	A3		
Adoptar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	A3		C14
Resolver de maneira efectiva problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	A3	B13	C14
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	A3	B1 B13	
Recoller información e ser capaz de analizala e sintetizala	A3	B1 B5	
Aplicación de pensamento crítico e *autocrítico		B9 B13	D3
Ser capaz de comunicarse correctamente a *traves da palabra e da escritura	A3	B5 B13	
Demostrar habilidades de comunicación a través de Internet e o manexo de ferramentas multimedia		B5 B13	
Ter capacidade para comunicarse con fluidez na súa contorna incluíndo escoitar, negociar, persuadir e realizar presentacións		B5 B9	D3
Ser capaz de desenvolver traballo en equipo sobre proxectos que se *planteenen a materia		B9	
*Elaboracion de informes sobre situacións concretas de empresas e mercados		B9 B13	C14 D3

Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	B1 B5 B13	C14	
Os estudantes deben posuír habilidade para xestionar de forma efectiva os tempos para o desenvolvemento da planificación e xestión dos diferentes proxectos	B9 B13	C14	D3
Compromiso co voluntariado social	B9		D3
Compromiso ético no traballo			D3

Contidos

Topic	
1. Ética e filosofía da RSE	Ética e economía. Ética na xestión das organizacións. Ética aplicada á empresa. Responsabilidade: definición e implicacións
2. RSE e desenvolvemento sustentable	concepto de desenvolvemento sustentable e medio ambiente. Cara a un novo modelo de desenvolvemento sustentable. As relacións entre os axentes implicados
3. A mercadotecnia e a RSE. O social como estratexia de mercadotecnia	A RSE no campo da mercadotecnia. A mercadotecnia e a sociedade. Dimensións específicas da RSE en lle mercadotecnia
4. Mercadotecnia 3.0	Por que a mercadotecnia 3.0? A era da participación e a mercadotecnia de colaboración. O paradoxo da era da globalización e a mercadotecnia cultural. A era da sociedade creativa e a mercadotecnia espiritual.
5. Futuro modelo para a mercadotecnia 3.0	O futuro da mercadotecnia: horizontal, non vertical. O modelo 3i. Cambio á mercadotecnia de valores. marketin 3.0: o significado da mercadotecnia e a mercadotecnia do significado
6. Estratexias de mercadotecnia responsable	Transmitir a misión aos consumidores. Transmitir valores aos empregados e á canle de distribución. Transmitir a visión aos accionistas. Aplicacións da mercadotecnia responsable

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Titoría en grupo	5	5	10
Presentacións/exposicións	25	25	50
Debate	5	10	15
Outros	0	20	20
Resolución de problemas	15	15	30
Probas de tipo test	6	19	25

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesor para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumno ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou os resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Podéndose levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, a análise dun caso ...
Outros	Realización de voluntariado social en calquera institución da comunidade e realizar unha valoración da comunicación responsable que se realice
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. E alumno debe obter as solucións adecuadas ou correctas mediante a utilización de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas sobre a materia a cada un dos grupos de traballo que se formen en clase para o desenvolvemento dos temas que teñan asignados

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results

Presentacións/exposicións(*)	Exposición por parte del alumno ante el docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre los contenidos de la materia o los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Pudiéndose llevar a cabo de manera individual o en grupo.	15		B1 B5 B9 B13		
Debate	(*)Charla abierta entre un grupo de estudiantes. Puede centrarse en un tema de los contenidos de la materia, el análisis de un caso ...	10	A3	B5 B9 B13		
Outros	(*)Realización de voluntariado social en cualquier institución de la comunidad y realizar una valoración de la comunicación responsable que se realice	10		B9		D3
Resolución de problemas	(*)Actividad en la que se formulan problema y/o ejercicios relacionados con la materia. E alumno debe obtener las soluciones adecuadas o correctas mediante la utilización de rutinas, la aplicación de fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados.	15	A3	B1 B5 B9	C14	D3
Probos de tipo test	(*)Pruebas para evaluar las competencias adquiridas que incluyen preguntas cerradas con diferentes alternativas de respuesta. Los alumnos seleccionan una respuesta entre un número limitado de posibilidades.	50	A3	B1 B5 B9 B13	C14	D3

Other comments on the Evaluation

As persoas que non realicen a avaliación continúa deberán para poder presentarse ao exame final, levar a cabo un traballo sobre mercadotecnia responsable (tanto teórico como empírico) e necesariamente realizar as 20 horas de traballo social.

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade:

<http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201718.html>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Kotler, P.; Kortajeya, H y Setiawan, I., **MARKETING**, 3.0. Ed., LID Editorial Empresarial, S.L., 2010

Raufflet, E.; Lozano Aguilar, F.; Barrera Duque, E. y García de la Torre, C., **RESPONSABILIDAD SOCIAL EMPRESARIAL**, Pearson Educación de México, S.A., 2012

Sean, A. y Kliksberg, B., **PRIMERO LA GENTE**, Ed. Deusto, 2007

Hooker, J., **BUSINESS ETHICS AS RATIONAL CHOICE**, Ed Prentice Hall, 2011

Velasquez, M.G., **BUSINESS ETHICS. Concepts and cases.**, Ed. Pearson, 2012

Kotler, P. y Lee, N.R., **UP AND OUT OF POVERTY**", Ed. Pearson Education, 2009

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Investigación comercial/V03G020V01701

Mercadotecnia sectorial/V03G020V01910

Subjects that it is recommended to have taken before

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

IDENTIFYING DATA				
Xestión bancaria				
Subject	Xestión bancaria			
Code	V03G020V01931			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Huarte Galbán, Cecilio			
Lecturers	Cibrán Ferraz, María Pilar Huarte Galbán, Cecilio			
E-mail	chuarte@uvigo.es			
Web				
General description	A materia de xestión bancaria pretende ofrecer ao alumno unha visión completa do sistema bancario actual e do proceso de xestión do negocio bancario: operacións, análises dos resultados e xestión do risco.			

Competencias	
Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados de aprendizaxe				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Adquirir os coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das entidades bancarias.	B1	C3	D5	
	B2	C6		
	B3	C8		
	B8	C10		
	B14	C12		
Nova				
Analizar interrelacións existentes entre as entidades bancarias e as empresas.	B1	C2	D3	
	B2	C3	D5	
	B3	C6		
	B8	C7		
	B14	C12		
Posuír os coñecementos sobre o marco *regulatorio do sistema bancario español.	B1	C2	D3	
	B2	C3	D5	
	B14	C15		

Comprender as diferentes operacións bancarias e analizar o custo, rendemento e fiscalidade das devanditas operacións aplicando a análise matemática-financeiro.	B1	C2	D1
	B2	C3	D3
	B3	C6	D5
	B14	C7	
		C8	
		C15	
Determinar e analizar as marxes, cocientes de eficiencia, solvencia e rendibilidade económica-financeira das entidades bancarias.	B1	C2	D3
	B2	C3	D5
	B14	C6	
		C7	
		C10	
		C15	

Contidos

Topic	
O SISTEMA BANCARIO E A súa CONTORNA	O sistema financeiro: características xerais. O sistema financeiro español: funcionamento e estrutura. O sistema bancario: institucións e situación actual.
A NEGOCIACIÓN BANCARIA	O proceso de negociación coas entidades bancarias. O balance banco-empresa.
PRODUTOS BANCARIOS DE ACTIVO	Préstamos bancarios. A póliza de crédito. Operacións de desconto de efectos e documentos. Anticipo de créditos. O factoring. O arrendamento financeiro. O confirming.
PRODUTOS BANCARIOS DE PASIVO	Depósitos bancarios. Títulos bancarios. Produtos financeiros fóra de balance: Investimento colectivo, plans e fondos de pensións e operacións de seguro.
SERVIZOS BANCARIOS E MEDIOS DE PAGO	As trasferencias bancarias. O cheque. O aval bancario. Os cartóns bancarios. Os servizos bancarios nos mercados de activos financeiros.
A RENDIBILIDADE E O RISCO NAS ENTIDADES BANCARIAS.	Estados económicos-financeiros dos bancos. Principais cocientes da actividade bancaria. O risco nas entidades bancarias: sistemas de medición e control.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	29.25	51.75
Prácticas en aulas informáticas	27.5	68.2	95.7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas de tipo test	0	0.55	0.55

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Clases teóricas. Exposición dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Prácticas en aulas informáticas	Clases prácticas en grupos reducidos. Resolucións de casos reais do mercado bancario, empregando ferramentas informáticas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas en aulas informáticas	Atención a preguntas e dúbidas expostas polo alumno sobre os conceptos teóricos explicados e actividades propostas.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results

Prácticas en aulas informáticas	Realización dunha proba, ao final do cuadrimestre sobre as prácticas realizadas	20	B1 B2 B3 B14	C2 C3 C6 C7 C15	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dunha proba presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a parte teórica (40%) e sobre a parte práctica (60%) da materia.	70	B1 B2 B3 B8 B14	C2 C3 C6 C7 C8 C10 C12 C15	D1 D3 D5
Probas de tipo test	Resolución dunha proba sobre o contido teórico da materia	10			

Other comments on the Evaluation

Para a segunda convocatoria gardarase a nota correspondente aos apartados "Prácticas en aulas informáticas" e "Probas de tipo test".

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade

<http://fccee.uvigo.es/calendario-exames-201718.html>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Sebastián González, A., **Gestión bancaria. Factores claves en un entorno competitivo.**, 3ª edición, McGraw Hill, 2007

Mª del Carmen Valls Martínez, **Operaciones financieras avanzadas.**, 1ª edición, Pirámide, 2012

José Alberto Parejo Gámir... [et al.], **Manual del Sistema Financiero español.**, 26ª edición, Ariel, 2016

Blanco Mendialdua, Ana, **Gestión de Entidades Financieras**, 1ª edición, Esic, 2015

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

IDENTIFYING DATA**Traballo de Fin de Grao**

Subject	Traballo de Fin de Grao			
Code	V03G020V01991			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	12	Mandatory	4	2c
Teaching language				
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Gómez Fraiz, José Santiago			
Lecturers	Gómez Fraiz, José Santiago			
E-mail	jsgomez@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es/traballo-de-fin-de-grao.html			
General description	Traballo titorizado que mostra a adquisición das competencias do grao			

Competencias

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Comprender de forma sistemática y crítica una temática, problema o ámbito de estudio, incorporando marcos teóricos y conocimientos disponibles, así como juicios que incluyan una reflexión de carácter social, científica y/o ética.	A1	C1	
	A2	C2	
	A4	C4	
	A5	C5	
		C6	
		C7	
Aplicar procesos y procedimientos para recoger, analizar e interpretar datos e información relevante de manera metódica en orden a generar una conclusión o propuesta dentro de una temática, problema o ámbito de estudio, sostenida por argumentos o razonamientos coherentes.	A2	B12	C11
	A3		C15
	A4		C16
	A5		
Analizar la viabilidad de proyectos empresariales			
Adquirir compromisos y ejercer responsabilidades personales de carácter profesional, poniendo en práctica hábitos de trabajo individual, imprescindibles para realizar actividades intelectuales complejas durante un periodo de tiempo determinado.		B13	D3
		B14	D4
Elaborar un texto escrito que se ajuste a criterios de calidad y convenciones académicas dentro del área propia de estudio y que recoja de forma sistemática el planteamiento, proceso y resultado del trabajo fin de grado.	A3	B1	C11
	A4	B4	C15
		B5	
Transmitir los conocimientos y habilidades adquiridas, y presentar de forma rigurosa y convincente el trabajo realizado, de forma escrita y oral.	A4	B4	C15
		B5	

Contidos

Topic		
O estudante abordará unha problemática concreta, propia do ámbito de estudo do Grao en Administración e Dirección de Empresas, proposta por un titor ou por el mesmo, de ser o caso, seguindo o establecido na normativa xeral da Universidade e na propia do centro.	Para desenvolvelo, ten que contar necesariamente coa tutela dun profesor que será o que, unha vez acadados os obxectivos establecidos, deberá dar o seu informe favorable para a defensa.	

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	50	52
Traballo tutelado	5	200	205
Traballos e proxectos	1	42	43

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Deseño do traballo, recopilación da información de partida, análise de fontes e bibliografía.
Traballo tutelado	Informe escrito sobre a temática asignada realizado coa tutela dun profesor.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Seguimento do traballo autónomo do estudante
Actividades introductorias	Formación específica sobre a realización de traballos e proxectos. Delimitación da temática de estudo e das posibles fontes de información
Tests	Description
Traballos e proxectos	Preparación e seguimento da presentación.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballos e proxectos	O titor emitirá informe favorable e unha cualificación do traballo que formará o 30% da nota final. O estudante defenderá o traballo diante dun tribunal e este avaliará o traballo e a defensa, definindo o 70% restante.	100	D3
		A1	D4
		B1	
		C1	
		A2	
		B4	
		C2	
		A3	
		B5	
		C4	
A4			
B12			
C5			
A5			
B13			
C6			
B14			
C7			
C11			
C15			
C16			

Other comments on the Evaluation

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Recomendacións

Other comments

Recoméndase fortemente seguir o curso "Como afrontar o teu TFG"
<http://sp.bugalicia.org/vig/subjects/guide.php?subject=cursotfg>
